

Een top die reikt tot de hemel

door: Kris Tavernier

Genesis 11:4; 28:12

Tweemaal lezen we in het boek Genesis de zinsnede: ‘waarvan de top tot aan de hemel reikt(e)’. De eerste keer gaat het over de toren van Babel, de tweede keer over de ladder die Jakob zag in zijn droom bij Betel. De eerste keer gaat het over een voornemen van de mens, de tweede keer over het voornemen van God. De eerste keer gaat het over een menselijk streven, de tweede keer over een goddelijk streven. Een groter contrast is nauwelijks denkbaar.

De toren van Babel

Genesis 11:1-9. Het gebeuren bij de toren van Babel draagt in alles het karakter van goddeloosheid (vgl. Zach. 5:5-11, waar ‘vrouw goddeloosheid’ haar thuis vindt in het land Sinear). Dat wil zeggen: het is niet de plaats waar de ware God geëerd, aanbeden en gediend werd. Babel is juist de bakermat geworden van de afgodendienst. We krijgen hier een zeventvoudig (d.i. volledig) getuigenis over deze stad.

1. Men trok oostwaarts (vs. 2); dáár in het oosten vonden ze een geschikte plaats. Adam en Eva zijn oostwaarts uit de hof van Eden verdreven, aangezien de poort van die hof in het oosten moet hebben gestaan (Gen. 3:24). Het is ook de richting die Kaïn uitging, wég van God (Gen. 4:16). En dit was ook de richting waarheen de mensheid later heentrok. Het land Sinear, waar de mensen hun plan ten uitvoer probeerden te brengen, lag in oostelijke richting.

2. Zij kwamen in het land Sinear (vs. 2), d.i. Babylonië. Sinear betekent wellicht ‘uitwerping’ of ‘naaktheid’. Deze twee betekenissen spreken voor zichzelf. De mens wil komen tot de uitwerping van God (vgl. Gen. 3:5), maar wat er werkelijk zal gebeuren is dat de naaktheid van de mens aan het licht gebracht wordt (vgl. Gen. 3:7). Hun streven mislukt en de mensen worden verstrooid. Vandaar dat de naam van de stad ‘Babel’ heet, d.i. ‘verwarring’ (vs. 9). Berooid eindigt hun streven.

3. Ze namen zich ook voor een stad te bouwen (vs. 3-4), net zoals Kaïn die de eerste stedenbouwer werd toen hij weggegaan was van God (Gen. 4:17). En zo ging de mens de weg van Kaïn (Jud.:11). De stad diende om zich veilig te voelen, zoals dat bij Kaïn het geval was, en om zichzelf te voorzien van al het nodige

– om God maar niet nodig te hebben. Door de eenheid en de veiligheid van de stad dachten zij geborgen te zijn en voor niets of niemand nog te hoeven vrezen, ook voor God niet.

4. De koning van dit koninkrijk, of de heerser over deze stad, was Nimrod (Gen. 10:10). Zijn naam betekent ‘rebel’, en dat zegt genoeg.

5. Men bouwde in die stad een toren (vs. 4). Volgens de verdere omschrijving – ‘waarvan de top tot de hemel reikt’ – is dit een tempelgebouw geweest, een zogenaamde ziggurat. Zoals gezegd, was er in deze nederzetting wel degelijk sprake van een zekere ‘godsdienst’; maar het was *afgodendienst*. Opnieuw blijkt dat men de ware God niet erbij wilde hebben, men wilde door eigen inspanning een verbinding maken tussen de hemel en de aarde.

6. De mensen wilden zichzelf een naam maken (vs. 4). Het was hun niet te doen om de naam van God, maar om hun eigen naam. Zo zou vele jaren later koning Nebukadnessar zichzelf en zijn naam verheffen over de stad Babel (Dan. 4:30). De mens heeft de kwalijke neiging zichzelf te verheerlijken; je kunt het ook hoogmoed noemen. Zelfverheffing en zelfverheerlijking tekenen deze stad; dit is het streven van de mens.

7. De mensen gaan uitdrukkelijk in tegen de opdracht van God om zich over de hele aarde te verspreiden (vs. 4; Gen. 9:1). Eendracht maakt macht; en zo wilde men zich voelen: almachtig. Inderdaad zegt God ook: ‘nu zal niets van wat zij denken te doen voor hen onuitvoerbaar zijn’ (vs. 6). En hoever is de mens reeds niet gevorderd? Taal is geen barrière meer, en haast onmogelijke dingen zijn gerealiseerd – het zou te ver voeren om een opsomming daarvan te geven. Maar het streven van de mens leidt tot de verwerping van God. Veelzeggend zijn de bekende woorden van een astronaut: ‘Ik ben in de ruimte geweest, maar ik heb God daar niet gezien’.

In de stad stond een gebouw waarvan men wilde dat de top tot aan de hemel zou reiken. Dat zou betekenen dat men God nooit meer nodig zou hebben. De mensen wilden hun eigen ‘hemel’ bereiken, dat was de bedoeling. Het is steeds het streven van de mens om God niet nodig te hebben. De mens wil eventueel nog wel de hemel, maar hij wil God daar niet bij hebben.

Dat is wat de eerste ‘top die tot aan de hemel reikt’ wil zeggen.

De ladder uit de droom van Jakob

Genesis 28:10-22. Bij de tweede ‘top die tot aan de hemel reikte’, krijgen we een heel ander verhaal. Daar vinden we iemand, nl. Jakob, in een berooide toestand. Zijn eigen streven heeft hem nergens gebracht. Hij is alleen, hij is alles wat hij kende kwijt, zijn eigen broer haat hem en wil hem doden. Het gevolg is dat Jakob op de vlucht is. Op dat moment plaatst God in een droom een ladder op de aarde, waarvan de top tot aan de hemel reikte. Terwijl de eerste top ons leert dat de mens God verwerpt, toont de tweede dat God de mens tegemoet treedt met zegen. Ondanks de vijandschap van de mens is er de liefde van God.

Met Jakob zal God verder gaan om Zijn grote heilsplan voor de mensheid te realiseren. Zijn bestemde raad zal voortgang vinden. Dat kreeg Jakob te horen en dat mogen ook wij weten. Als God tot Jakob spreekt, krijgt hij dezelfde belofte die Abraham en Isaak ook hadden gehad (vs. 13-14). Maar meteen spreekt Hij daarbij ook over het heil voor de volken. De belofte in vers 15, nl. dat God Jakob zou terugbrengen, kende een eerste vervulling in het leven van de aartsvader zelf. Maar tegelijkertijd zien wij dat het een profetische belofte is voor Jakobs nageslacht. God zal Zijn volk terugbrengen in het Beloofde Land, en daarvandaan zal het heil uitgaan over de gehele aarde. Deze belofte toont ons dus een profetisch perspectief, dat ons brengt bij de regering van Christus over deze aarde. Wanneer Christus over de aarde zal regeren, zal de daarbij behorende zegen op aarde worden uitgestort.

Merk op dat het allemaal van God uitgaat: ‘Ik ben ... zal Ik geven ... Ik ben met u ... Ik zal u behoeden ...

Ik zal u wederbrengen ... totdat Ik gedaan heb wat Ik u heb toegezegd’. God zegt Zijn zegen toe. Hoe diametraal staat dit tegenover het eigen streven van de mens!

De ladder spreekt volgens Johannes 1:52 over de Heer Jezus Christus Zelf. Het gaat daar over de Zoon des mensen, de Koning van Israël (vs. 50), die gesteld is over de hele schepping (vgl. Dan. 7:13-14; Joh. 5:27; Hebr. 2:5-8; Openb. 14:14). De naam ‘Mensenzoon’ is een Messiaanse titel. De Heer Jezus maakte aanspraak hierop, toen Hij Zichzelf ‘de Zoon des mensen’ noemde. Hij was niet alleen de Messias van Israël, Hij is ook gesteld over al de werken van Gods hand (‘grotere dingen dan deze’). Deze Persoon, de Heer Jezus Christus, de Mensenzoon: Hij is de verbinding tussen de hemel en de aarde.

Jakob noemde de plaats ‘een huis van God’ (vandaar de naam Betel of Bet-El; vs. 19), en ‘de poort van de hemel’. De vroegere naam van die plaats was Luz, wat o.a. ‘verdorven’ of ‘verdraaid’ betekent. Hierbij mogen we denken aan Filippenzen 2:15, waar de mensheid een krom en verdraaid geslacht wordt genoemd. Te midden daarvan kwam de Heer Jezus, in Wie de hele volheid van God woonachtig was en is (Kol. 2:9), Degene die het tempelhuis van God was en is (Joh. 2:19). Te midden van een verloren situatie bracht God hoop en zegen.

Tijdens de ballingschap zou het nageslacht van Jakob mogelijk de onafgebouwde tempel in Babel zien, die tot niets geleid heeft. Het is niet de woonplaats van God geworden en evenmin de poort tot de hemel. De toren van Babel symboliseert het streven van de mens om zonder God te leven. De ladder symboliseert het streven van God om zegen tot de mens te brengen. Die zegen kan alleen maar stromen door middel van Jezus Christus, onze Heer!

Oude Sporen 2008

